

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVICAS

Uredništvo in upravljanje v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 59 — Telefonska upravljalnica št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Vzгляд organizacij.

Krščanski rudarji v Nemčiji.

Pred seboj imamo glasilo strokovnega društva krščanskih rudarjev v Nemčiji »Der Bergknappe« dne 9. aprila t. l. List izhaja v Essen kot tisk. V navedeni številki priobčuje blagajniško poročilo društva za l. 1920. Številke, ki jih čitamo tukaj, so tako zgovorne, da jih mora razumeti vsak naš delavec. Siede naj tu le glavne postavke:

Dobitkov je imelo društvo 20.688.466,71 mark, v čemer je vstet preostanek iz l. 1919. v znesku 5.452.955,26 mark. Stroški so znašali 8.881.027,89 mark. Koncem l. 1920 je bilo v društveni blagajni 11.757.438,82 mark gotovine. Razen tega pa ima društvo celo vrsto hiš in gospodarskih poslopij, dalje opravilo v knjižnicah, uradih, domovih itd. v vrednosti 1.680.115,79 mark, tako da je znašalo celokupno premoženje društva dne 31. dec. 1920 nič manj kot 13.437.554,61 mark, o čemer ne pozabimo, da je marka po današnjih kurzi vredna 2,30 jugoslovanske krone.

Strokovno društvo krščanskih rudarjev šteje okroglo 170.000 članov, ki so vplačali lani 14.804.123,20 mark članarine, dasi se je leta se-le v zadnjem četrtletju zvišala. Društvo vzdržuje veliko število uradnikov in nametščencev, ki delujejo po društvenih pisarnah, gospodarskih podjetjih, raznih državnih delavskih komisijah itd. Vrhu tega izdaja društvo štiri glasila: glavno glasilo »Der Bergknappe«, poseben list za holandske člane in istotako poseben list za rudarje v saarskem ozemlju; od 1. maja 1920. izhaja še poseben list za rudarski naraščaj: »Knappen-Jugend«. Kljub vsem tem ogromnim izdatkom se je društveno premoženje v lanskem letu zvišalo za 8.845.544,19 marke.

Lahko si mislimo, kaj pomeni tako mogotna organizacija za dobrobit in samozavest krščanskega rudarskega delavstva. To delavstvo pošilja potom svojega strokovnega društva svoje zastopnike v vse državne in druge delavske komisije in odbore, ki se petajo z vprašanji, ki kakorkoli kažejo delavstva. Tako je krščanskemu delavstvu zagotovljen tehten vpliv na urejanje vseh delavskih vprašanj. Ogromno delo vrši strokovno društvo na polju izobrazbe in gospodarske samopomoči, pomoči v boleznih in smrti, v slučaju brezposelnosti in v času štrajkov. Z milijoni v rokah se da pač vse drugače delati nego z nekaj tisočaki.

Med najlepše in najupornejše uspehe strokovnega društva krščanskih rudarjev v Nemčiji pa spada nedvomno organizacija rudarskega naraščaja. V dobi, ko mladina splošno posurovlja in uravno propada in ko namajo zlasti delavsko mladino prevratne struje, se je posrečilo krščanskemu rudarskemu društvu zbrati pod krščanskim praporom na tisoče rudarske mladine in jo povesti na pot krščanskih idealov. Dne 28. marca t. l. se je v Essen vršila konferenca krščanskega rudarskega naraščaja, katere se je udeležilo nad tisoč delegatov! Ta mladina je sveža in polna ognja za krščanske socialne ideale, zato ni dvoma, da bo potegnila za seboj vse, kar je pravno zdravega med rudarskim naraščajem. Na svoji gori omenjeni konferenci je sprejela resolucijo, v kateri se izjavlja proti revolucionarnemu rovanju komunistov in pravi: »Pozivljamo celokupno krščansko organizirano mladino in vse druge plemenito misleče mladence, da se z vsemi silami postavijo v bran proti početju radikalnih bujskačev. Geslo generalnega štrajka se mora zlomiti. Drzoviti komunistični mladini mora stopiti nasproti svobodna, srčna krščanska mladina.«

Slovenska krščanska delavska mladina, slovensko krščansko delavstvo — naprej za zgledom nemških tovarišev!

MUSLIMANI IN USTAVA.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Včeraj popoldne je imel muslimanski klub sejo, na kateri je razpravljalo o nekaterih statističnih spremembah, ki jih bo predlagal glede ustave. Dalje je klub sklenil, da bo predlagal spremembo člena 14., ki govori o časopisju, in to v smislu sklepa novinarskega kongresa v Sarajevu. Za govornika sta določena Korkut in Kurbegović.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Včeraj se je vršila seja ministrskega sveta; na njej se je razpravljalo o ustavi in o pogajanjih z muslimanskimi poslanci iz Južne Srbije. Referirala sta Pašić in Uzunović. Ker niso bili demokrati sporazumni s potekom, se je prepustilo njim, da rešijo to vprašanje.

Orjaški štrajk na Angleškem.

LDU London, dne 13. aprila. (Reuter.) Strojevodje in kurilci, ki tvorijo zvezo neodvisno od narodnih strokovnih organizacij železničarjev, so sklenili, v petek pričeti stavkati.

LDU London, dne 13. aprila. (Reuter.) K sklepu železničarjev in transportnih delavcev, pričeti v petek s stavko, javljajo: Posamezni voditelji delavcev, zlasti Henderson in Clynes, delujejo v smislu mirne rešitve. Thomas je izjavil, da se bo mnogo delavskih zvez, med njimi tudi zveza delavcev v električnih obratih, priključilo akciji delavske trozveze. Lloyd George je v spodnji zbornici izjavil: Položaj postaja vedno resnejši. Izrazil pa je upanje, da prizadevanja za mirno rešitev ne bodo ostala

brez uspeha. Ako se ukine delo, bo vlada uporabila vsa sredstva, da štiti delavljne v življenjsko važnih obratih. Večina morarjev se je izrekla proti stavki. Za jutri je sklicana konferenca vseh delavskih zvez.

LDU London, dne 13. aprila. (Reuter.) Zveza železniških uradniških nastavljenecv priporoča svojim članom, naj se priključijo sklepu delavske trozveze in naj prično stavkati.

LDU London, dne 13. aprila. (Reuter.) Objava delavske trozveze zavrača po ugotovitvi upravičenosti stavke očitavanja, da stavkajo rudarji iz političnih vzrokov, ter izjavlja, da o proglasitvi revolucije ne more biti govora.

Mednarodna delovna konferenca.

LDU Ženeva, 13. aprila. (DunKU) Pod predsedstvom francoskega zastopnika je bilo v torek otvorjeno sedmo zborovanje upravnega sveta mednarodnega delovnega sveta. Upravni svet je sklenil, odzvati se vabilu zveze narodov in odposlati šest svojih zastopnikov, 3 zastopnike delodajalcev in 3 zastopnike delojemalcev, v

komisijo zveze narodov, ki razpravlja o vprašanju privatnega izdelovanja municije in vojnega gradiva. Skupina delodajalcev pa je izjavila, da noben njenih članov ne prevzame mandata v tej komisiji. Zastopniki delavcev se bodo imenovali kasneje. Otvoritev prihodnje delovne konference v Ženevi je določena za 25. oktobra.

Podrobnosti o velikem požaru v Bohinju.

Ljubljana, 14. aprila.

O velikanskem požaru v bohinjski dolini še nekatere podrobnosti. Kako je nastal katastrofalni požar? To vprašanje je doslej še nepojasnjeno. Da bi bila ogenj podnetila hudobna roka, kakor so bili mnega nekaterniki, je izključeno. Zanimiv je pred vsem sledeči predogodek. Pred dobro uro pred izbruhom požarja, na žagi je lokomotiva državne železnice zažgala gozdni požar na nasprotni strani žage. Osem na žagi zaposlenih žagarjev je odhitelo ta požar gasiti, štirje pa so ostali pri »gatrih«.

Ko so delavci ta požar udušili, so se takoj vrnili na žago, a v trenutku so z obupom začeli vzklikati: »Sedaj pa žaga goril«.

Ogenj je nastal med gatom in cirkularsko pod žago pri vratih. Vnelo se je žaganje. Požar se je bliskovito razširil.

Na žagi je gorelo celo noč. Navadne brizgalne so bile brez moči, šele blejski motorni brizgalni, ki je na mesto zelo pozno dospela, se je posrečilo obvladati grozopolni in divji element.

Zgorelo je 3000 kubičnih metrov

hlodov. Goreli so ti hlodi kot kres. V vodi so hlodi zgoreli do polovice. Dalje je zgorelo 2000 kubičnih metrov finega rezanega lesa in slednjč 31 vagonov žamanja in skrajnikov. Kakor cenijo, je celokupno zgorelo 200 vagonov lesa.

Prizori. Vrtnici.

Grozen in pretresljiv je bil pogled na gorišče. Vročina je bila naravnost peklenska! Na več mestih so se dvigali siloviti vrtnici. Kot goreči sebi so iskre in žerjavi se dvigale visoko proi nebu. Ti vetrni vrtnici pa so potem povzročili na šestih mestih velikanske gozdne požare. Dvajset col debeli hlodi so goreli kot bi jih bil polil s petrolejem.

Strahnemu uničenju ognja so obvarovali skladišče desk okoli 3000 kubičnih metrov.

Žaga je obstojala iz dveh polnojarmenikov in treh cirkularjev. Poleg je bilo še par šup in kolib za delavce. Delavci so si zamogli rešiti samo golo življenje. Nekatere je zgorela v šupi vsa obleka.

Žaga in skladišča so bili zavarovani za 300.000 K.

Konstituantia.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Včeraj je predsednik konstituante sklical sejo klubovih načelnikov in jim sporočil željo vlade, da se debata o ustavi čim preje konča. — Dosedaj je prijavljal čez 20 govornikov. Od demokratov bosta govorila Davidović in Lukinić. — Proti vladnemu predlogu ustave bosta govorila tudi Stojan Protij in Trumbić.

LDU Belgrad, 14. aprila. (ZNU) Danes ob devetih dopoldne se sestane ustavotvorna skupščina. Na dnevnem redu je poročilo verifikacijskega odseka, ki včeraj ni mogel sklepati, ker ni imel kvoruma, nato poročilo imunitetnega odseka, ki zahteva, naj se nekateri poslanci izročijo sodišču. Nato se bo volil novi tretji podpredsednik skupščine namesto poslanca Miletića, ki je kot minister za pošto in brzojav podal demisijo kot tretji podpredsednik skupščine. Ker bo ta volitev trajala dolgo časa, se bo moglo, kakor se govori v parlamentarnih krogih, preiti na poročilo ministra za konstituanto o delu v ustavnem odseku šele popoldne. V tem primeru bi se začela debata o samem poročilu ustavnega odseka šele na seji v petek.

LDU Belgrad, 14. aprila. (ZNU) Včeraj se je v klubih največ govorilo o ustavi. Odbori posameznih strank delajo popravke, katere bi bili morali še včeraj predložiti predsedniku konstituante. — Po poslovniku bosta od vsakega kluba v splošni debati govorila po dva poslanca. Kakor se misli, bodo v petih ali šestih dneh ti govorniki gotovi, nakar se določi čas za nove govornike. Ker se v parlamentarnih krogih misli, da se tekom današnjega dne ne bo začela načelna debata, je večina klu-

bov sklenila določiti svoje govornike šele danes, ker se misli, da bodo šele danes prišli v Belgrad tudi ostali poslanci.

Trgovaška pogajanja z Italijo.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Semkaj je včeraj prispela italijanska delegacija za trgovska pogajanja, ki bodo pričela v ponedeljek. Od naše strani so imenovani: za predsednika dr. Ninčić, kot člani pa dr. Trumbić, dr. Kostrenčić in dr. Žerjav.

PRIJETI ROPARJI.

Sarajevo, 14. aprila. (Izv.) Sarajevska policija je aretirala vodjo roparjev, ki so pred nedavnim časom oropali pošto pri Cetlinju in na katere je bila razpisana nagrada 100 tisoč dinarjev. Denarja niso dobili.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 14. aprila. (Izv.) Današnja predborza notira sledeče kurze: Dunaj 23—23.10 (tendenco slaba), Italija 665 (tendenco čvrsta), Praga 198.75 (tendenco čvrsta), Berlin 228 (blago, tendenco slaba), Pariz 10.16, London 561.

Kultura.

k Samoznaki slov. stenografije, sestavil profesor Adolf Robida. Cena 8 K. Založil A. Janežič, Ljubljana, Florjanska ul. 14. Ta priročna žepna knjižica, ki obsega vse potrebne samoznake, je izšla v mali, zelo lični in prikupni žepni obliki. Tiskana je na fin papir. Avtogram je prav mojstrsko izvršil profesor Osana. Knjižica se dobiva po vseh knjigarnah.

Občinske volitve.

D. M. v Polju. Boli, ko se bližajo občinske volitve, bolj skrbi liberalce in njih priveseke »Samostojne kmetje«. Dobro čuti, da se že bliža konec njihovega gospodarstva v občini. Nič več ne bodo gospodarili naši občini. Najbolj jim pa dela skrbi kandidatna lista »Delavske zveze«, katere bo pri teh občinskih volitvah prvič nastopila čila in mlada s svojimi delavskimi in takozvanimi »bajtarskimi« kandidati. Kako jim je to hud poper, se vidi ravno sedaj, ko hodijo stranke k gosp. gerentu »atku« po listke, da dobijo svojo civilno obleko od vojaške oblasti, katero so oddali, ko so šli v vojno. G. »atek« se je povzdignil med preroke in že vnaprej prerokuje, kdo da bo prihodnji župan. On namreč dobro ve, da so mu že urice štete na gerentskem stolčku in da ga bo moral izročiti ravno tistim, kateri so mu najbolj pri sreči. Nikar pa naj »atek« ne misli, da med delavstvom ni sposobnih moči, ki bi mogle njega nadomestovati. Najdejo se še vedno taki elementi, ki mislijo, da mora biti samo tisti župan, ki kaj ima in da delavec berač ni za ta posel. Take misli obhajajo tudi nekega gospoda delavca, ki ima rujavega konjčka, po zaslugi vojske, ker so se namreč po vojni dobili konji veliko ceneje. Ta mož pa mora kljub temu hoditi v tovarno na delo. Naj se mož le malo spomni, zakaj je moral iti v Ameriko, potem ne bo več govoril, da če delavci zmagajo, bodo morali sami zemljo kopati, ker mu je »samostojni kmetje« ne bodo hoteli orati. Seveda on mora tako govoriti, ker mu to zapoveduje bogati kašelski bog. Delavci, tovariši, mi pa strnimo svoje vrste in pokažimo, da smo tudi mi na svetu in da tudi mi nekaj premoremo. Zato vsak delavec in obrtnik, ki si moraš s svojimi žuljavimi rokami služiti svoj kruh, oddaj svoj glas »Delavski zvezi«, ki prvič stopa v javnost in ima poguma dovolj pomesti samostojneže iz občinskega odbora in z njimi vred vse puhlo liberalno buržuazijo. Na dan volitve vsi na volišče in vsi volimo kandidate »Delavske zveze«.

Delavec, ki ni »samostojen«.

Iz Tržiča. Občinske volitve so pred durni. Vršile se bodo 4. majnika. Kakor čujemo, bodo nastopile štiri stranke: naša Delavska zveza, obrtna zveza, socialdemokratska in bankirska, ki se pa ni upala povedati pravega imena JDS. ali liberalna, temveč se je skrila za ime gospodarska stranka. Radovedni smo, kdo bo volil z bankirsko ali stranko znanih verižnikov. Delavci in delavke poskrbimo, da bo 4. majnika praznovan v Tržiču zmago krščanski delavec, čegar kandidatje nastopajo pod znamenjem »Delavske zveze«. Dolžnost celokupnega delavstva v Tržiču je, da podpira »Delavsko zvezo«, da pridemo čimprej do svojih pravic tudi v občini. Delavstvo si mora samo pomagati. Da pa socialdemokracija v tem prizadevanju delavstvu ne bo pomagala, nas je potičil slučaj milijonarja Antona Kristana, ki je zvezan z bankirji od stranke JDS, ki se danes pri nas skriva pod imenom gospodarske stranke. Zato, delavci in delavke, na delo za kandidate »Delavske zveze«, da bo 4. majnika dan zmage krščansko socialnega delavstva v Tržiču!

Kamna gorica. Dne 3. t. m. je imela podružnica Delavske zveze sestanek, na katerem naj bi se določilo, kako se udeležimo občinskih volitev. Prišli smo do zaključka, da postavi Delavska zveza svojo listo, kar je tudi najbolj pametno. To pa nekaterim nikakor ni moglo v glavo. Kako naj bi priprost delavec prišel v občinski odbor, ko vendar ničesar nima. Tudi med nekaterimi delavci vlada neko nezaupanje, ker ni več »gospodov« zraven. Do sedaj je prišel namreč v občinski odbor vsak drugi lažje kakor delavec, brez ozira na sposobnost; delavcev pa so se še sramovali. Sedaj je pa jo! Delavci so se zbrihtali in smemo upati, da bodo vsaj tako znali v občini gospodariti kakor njihovi predniki. Obenem pa s tem hočemo pokazati našo moč, da ne bo eden ali drugi mislil, da smo morda metle, s katerimi bi se dalo vse narediti. Mirno pričakujemo dan volitev. S tistim dnem bo padla zadnja opora delavskih tlačiteljev. Zmaga »Delavske zveze« je zagotovljena. Krščansko socialni delavec stopa na plan!

Ljubljana. Krščansko socialno delavstvo, duševno in telesno, stopa v Ljubljani

v občinske volitve v okviru Ljudske stranke. Volivni boj sicer še ni razpaljen, vendar se vrši toliko živahnejša agitacija od moza do moza. Komunisti, socialdemokrati, narodni socialisti, bankokrati pod firmo JDS in liberalni samostojenci — vse to se zbira in agitira enotno proti listi Ljudske stranke. Kakor se vidi, teh tako različnih elementov ne vodi želja po dobri socialni in gospodarski politiki v zanemarjeni ljubljanski občini, ampak strast proti »klerikalizmu«. Nam je to prav. Mi gremo na plan s svojim programom in načrtom. Komur je resno na srcu, da se razmere v Ljubljani za telesni in duševni preotrtij izboljšajo, bo volil listo Ljudske stranke in njen socialno-gospodarski program!

Iz Križev pri Trzinu. Pri nas je volivni boj za občinske volitve končan. Preteklo nedeljo smo se sporazumeli in postavili skupno listo. Kot politične stranke so prišle v poštev Ljudska in socialnodemokratska stranka. Samostojna kmečka niti v poštev ne pride, ker je samo krajevna stranka za vas Duple. Torej SKS propadla popolnoma in izginila iz zadnjih volitev od 46 na nič. Slovenska Ljudska Stranka je prišla na plan s 4 petinsko večino v celoti v poštev, torej najmočnejša. Dr. Žerjavova demokr. stranka je mislila dobiti še moč, misleč podkupiti volivce. A zaman, še njegov lastni pristaš ni hotel sprejeti denarja v volivne namene za agitacijo za občinske volitve. Ker je razumel naš položaj, ni hotel iti v ogenj p ožerjavico. Ljudstvo se zaveda in dokazuje, kako močnin zavednost še ima; ako ga nkrat kdo zapelje, drugič ne gre več na lim.

Politični dogodki.

Protić proti vladi. »Tribuna« piše, da verifikacijski odsek ni mogel sklepati glede Protićevega mandata, ker opozicija iz taktičnih razlogov noče prisostvovati sejam odseka. Opozicija hoče zadrževati sklep še nekaj tednov, da bi Protić dobil priliko, da bi z zemljoradniki, socialisti, republikanci in komunisti zrušil vladu Nikole Pašića, ko bi prišel v konstituantno.

Gompers proti mednarodni delavski Zvezi. Ameriški delavski voditelj Gompers je poslal tajniku mednarodne delavske zveze pismo, v katerem pravi, da je nemogoče, da bi ameriška delavska zveza pristopila mednarodnemu združenju, ki hoče socializirati celokupno industrijo in ki izpodkopava vladu Združenih držav.

Iz češkoslovaške notranje politike. Predsednik Češkoslovaške republike Masaryk je po svoji dolgi bolezniki končno okrevljal in se začel zopet podrobneje pečati z državnimi posli. Njegova želja je pred vsem, da notranjo politiko postavi na trden, trajen temelj s tem, da se ustanovi krepka parlamentarna večina, ki bi prevzela tudi vladu. V to svrhu je povabil k sebi politike raznih strank in se z njimi posvetoval. Ta posvetovanja še trajajo in bo Masaryk povabil k sebi tudi zastopnike nemških strank. Načelnik nemškega parlamentarnega kluba dr. Lodgmann je odstopil. — Deželna upravska komisija za Češko se bo v kratkem prenovila na ta način, da bodo imenovani vanjo tudi trije zastopniki Nemečev iz treh glavnih strank: socialno demokratične, agrarne in nemško-nacionalne.

Jugoslovansko-češko zblizanje. Te dni pride v Belgrad profesor dr. Pata, bivši tajnik jugoslovenske kamore v Pragi, eden izmed ustanoviteljev češko-jugoslovenske lige v Pragi. Dr. Pata je napisal zelo veliko člankov, ki se tičejo jugoslovansko-češkoslovaškega zblizavanja ter si tudi sedaj prizadeva, da ustvari vsaj en del tega programa.

Dnevni dogodki.

Posamezne številke »Novega Časa« se prodajajo od jutri nadalje v vseh prodajalnah in pri kolporterjih po 80 vin. izvod.

Mednarodni urad za varstvo otrok. Kongres za pomoč potrebnim deželam, ki zboruje v Ženevi, je sklenil, naj se pod zaščito Zveze narodov in Lige Rdečega križa osnuje mednarodni urad za varstvo otrok.

Vrednost dela. Izguba, ki jo na Angleškem trpe delavci, podjetniki in država vsled rudarskega štrajka, znaša v prvem tednu 15 in pol milijona funtov ali blizu 2 milijardi kron.

Razveljavljena obsodba. Pred radovljiškim sodnikom je bil blejski kaplan g. Štupica obsojen na 1000 K globe ozir. na 7 dni zaporu na tožbo nekaterih blejskih liberalcev. Danes se je s to razsodbo bavi lo ljubljansko deželno kot vzklicno sodišče pod predsedstvom dvor. svetnika Regallyja. Poročal je sod. svetnik dr. Modic. Deželno sodišče je razsodbo radovljiškega sodnika razveljavilo.

Gradbena delavnost na Češkem. — Češkoslovaška vlada ustanavlja po vseh večjih mestih stavbene urade, ki imajo v zmislu posebnega zakona nalogo pospeševati in voditi gradbeno delavnost. Vlada sama bo že letos začela graditi 100 poslopij, za kar je proračunanih 535 milijonov kron. Nadaljnjih 225 stavbnih načrtov je v

razpravi. Tačas se gradi na Češkem 2647 zasebnih hiš z 8668 stanovanji.

Gozdni požar pri Ratečah. Dne 10. t. m. je nastal gozdni požar na hribu Kopje onstran demarkacijske črte, kateri je povzročil Uršuli Kerštein škodo 30.000, Marku Benetu 10.000 in Matevžu Petriču 6000 kron. Požar je zapazil posestnik Janez Kuri iz Rateč, gasilci in domačini so požar omejili in ga zadušili.

Pretep v Koverju. V bližini Jurčkove gostilne v Koverju so se fantje stekli in je bil Miha Meglič iz Koverja trikrat zaboden in sicer v prsi, pod srce in na levem stegnu.

Oddaja premoženja v Avstriji. Predplačila na oddajo premoženja v Avstriji, za katere poteče rok 10. t. m. znašajo doslej 9 milijard. Od tega je bilo 5 milijard vplačanih v gotovini, 4 milijarde v vojnem posojilu.

Obsojeni tatovi. Jože Ferjan, ki je okradel v Kranjski gori Franceta Pečarja, je bil obsojen na 1 mesec težke ječe. Na 14 dni težke ječe je bil obsojen čevljar Jožef Marolt iz Leskovca, ker si je prilastil v Zagorju v popravilo mu prinesene čevlje.

Svojega očeta pretepel je Anton Kolenc v Lazah pod Sv. Goro in ga poškodoval na glavi. Deželno sodišče v Ljubljani ga je obsodilo na 10 tednov ječe.

Velika kriminalna pravda se je začela te dni pred sodiščem v Kodanju. Na zatožni klopi sedi danski zdravnik Nordentoft, ki je obtožen cele vrste najtežjih zločinov: umora svoje prve žene in sokrivde na več drugih umorih, zločinov proti pravosti, goljufije, požiga itd. Obtožnica in priloge obsegajo 140 tiskanih strani. Razprava se vrši pri zaprtih vratih.

Cenejši kruh. Na Češkem so znižali cene finemu pecivu na 50 vin., navadnemu na 45 vinarjev kos. Vsak kos mora tehtati 48 gramov.

Živež namesto povišanja plač. V velikopraškem občinskem svetu se pečajo z načrtom, da namesto zvišanja plač preskrbe mestnim uslužbencem živež in druge življenjske potrebščine. V to svrhu bi se dala pod primernimi pogoji v najem za parcelacijo namenjena veleposestva v okolici Prage, na katerih naj bi se pridelovala živila za mestne nameščenice. Na ta način bi se tudi najuspešnejše preprečilo nadaljnje padanje valute.

Ljubljanski dogodki.

Ij Zlatomašnik p. Rajnerij Kokalj. — P. Rajnerij Kokalj, zlatomašnik, je umrl včeraj zvečer ob enajstih v tukajšnjem franciškanskem samostanu v 81. letu starosti. Pogreb bo jutri popoldne ob pol 5. R. i. p.

Ij Občinske volitve se bližajo. Dokaz: Mestni magistrat škropi ceste. Po Ljubljani in celo v Šiški se vrši to delo. V Šiški so včeraj škropili celo ulice, ki že leta niso videle mestnih škropilnic. Na cestah se je pojavil tudi valjar, ki naj spravi ulice v boljši stan. Magistratna liberalna gospoda misli, da bo s škropilnico in valjarjem dobila kak glas več. Ljudje pa niso več tako neumni in se smejejo tej »uradni« agitaciji.

Ij Političen odbor SLS za Sent Peter in Vodmat ima danes zvečer ob pol 8. uri važno sejo v dvorani Šentpeterske prosvete.

Ij Čudno poročilo o čudni razsodbi. Današnje »Jutro« poroča, da je »Novi čas« prinesel o razpravi glede svoječasnega dogodka pred finančno delegacijo, ko so vojaki streljali za civilisti, zavito poročilo. Informator »Jutra« naj vzame v vednost, da se poročevallec »Novega Časa« ni mogel zavzeti za streljanje in to tem manj, ker se je pri razpravi pokazalo, da tista družba ni žalila kralja Petra, marveč se je šalila, poslavljajoč se od svojega tovariša, kateri se je slučajno pisal »Kralj«. Vsled tega je slovensčina nevesča vojaška straža mislila, da je vesela družba žalila kralja, in je intervenirala. Taka je zgodba o streljanju.

Ij Nedramatičen prizor pred dramo. Na cesti pred dramskim gledališčem se je včeraj okoli dveh popoldne odigral zelo nedramatičen prizor, naravnost škandal. Pred dramo je stal kritik in glasbenik g. Marij Kogoj v družbi pesnika g. Podbevška. Kogoj je zjutraj v »Jugoslaviji« priobčil kritiko o ravnatelju Rukavini, v kateri je omenil tudi opernega pevca Kovača, ki ga je kritika zelo razburila. Isti čas je prišel pevec Kovač v družbi svojih tovarišev s Kongresnega trga. Čim je Kovač zagledal svojega starega nasprotnika, je postal do krajnosti razburjen in je skočil hitrih korakov Kogoj in ga nadržal: »Koliko časa še mislite vezati ofrobe po časopisih?« — Nastal je mučen prizor, ko je velik človek — Kovač začel mikastiti malega Kogoj. Na gorenje hrulacije je Kogoj mirno odgovoril: »Z vami ne govorim! To je moja stvar!« — Kovač na to: »To je pa moja!« V tem trenutku je operni pevec napram kritiku uporabil no-go kot svoj argument brambe proti pisani kritiki. Začel se je boj. Kovač je pretepal in suval Kogoj, ki se je skušal ubraniti. Škandalu je napravil konec — na mesto došli stražnik, vprašajoč za imena kombatanov. Kovač je dostojanstveno, teatralno odgovoril: »Operni pevec Kovač!« Nato je odšel v pisarno dramskega gledališča. — Naša opera si s takimi prizori gotovo ne bo pridobila večjih simpatij.

Ij Iz Ljubljane izgnani. Iz okoliša ljubljanskega policijskega ravateljstva so bili izgnani: V Kropi rojeni Gašper Eržen in France Zima iz Grabč pri Radovljici za dobo 5 et, Jakob Saksida pa za 15 et. Omenjeni so zelo nevarni tatovi in vlomilci.

Ij Sum goljufije. Bivšega slugo deželne vlade Martina Palčiča preganja policija, ker je sumljiv, da je na goljufiv način žel. delavcu Josipu Cestniku izvalil srebrno žepno uro, vredno 500 K in 30 K. Neznano kam je odpotoval.

Naša društva.

d Pevsko društvo »Ljubljana«. Danes zvečer ob 8. uri pevska vaja močanega zbora. Pridite točno in zanesljivo!

Raznoterosti.

r Prodano časopisje. Znani ameriški pisatelj Upton Sinclair, ki je svoj čas v posebni knjigi razkrinjal čikaški mesni trust in razmere v tamošnji klavnici, je sedaj izdal novo knjigo pod naslovom »Judežvo plačilo«. V tem delu razkriva strahovito izkvarjenost ameriškega časopisja, ki je domalega vse prodano kapitalistom in po njih vzdrževano. Posebno zloglasno je v tem oziru časopisje »Associated Press«, ki ga označuje Sinclair kot »debel zid«, ki zapira občinstvu pogled do resnice, in kot »velik poročevalski kanal«, ki razširja laži in obrekovanja. Vse to časopisje piše edino-le to in tako, kakor služi interesom velekapitala, resnica in poštenje sta mu neznana pojma. Osebe in gibanja, ki mu niso po volji, skuša ubiti z najpodlejšimi sredstvi. Tako je to časopisje nastopilo tudi proti Sinclairju, ki je bil posvetil v mesne posle čikaških magnatov, z najgršiimi obrekovanji o njegovem družinskem življenju in je ta obrekovanja razposlalo po vseh petih delih sveta. Kaj bo še-le sedaj, ko se je Sinclair lotil tega tiska samega?

Iz organizacij.

Jugoslov. strok. zveza.

Pevski odsek Ljubljanskega okrožja J. S. Z. ima svojo prvo pevsko vajo jutri 15. t. m. ob pol 8. uri zvečer v šentjakobski prosveti. Vabimo vse tovariše in tovarišice, ki imajo veselje do petja, da se gotovo odzovejo. Priglasili so se do sedaj pevci in pevke še samo iz tob. tovarne, skupina Kreka in skupina K. T. D. Prosimo, da se ta večer priglasijo tudi pevci in pevke iz drugih naših skupin. — Ljubljansko okrožje J. S. Z.

Posredovalnica JSZ.

Sprejmeta se 2 dekli na deželo. Delo samo na polju. Plača dobra. Poizve se v pisarni J. S. Z., Stari trg 2, I. nadstr.

Lesni delavec.

Rimske toplice. Včeraj 13. t. m. se je vršil razgovor in nadaljevanje pogajanj od 18. marca t. l. pri vodstvu »Prve jugoslovanske tovarne podpetnikov in drugih lesn. izdelkov« v Rimskih toplicah. Pri razgovoru se je določila namesto premije soudeležba na uadprodukciji.

Pri produkciji do 120 ducatov dnevno ima delavstvo nominalno plačo. Nadprodukcija se je določila po sledečem redu: Pri nadprodukc. 5 duc. za duc. 8 K, 10 duc. za duc. 9 K 15 duc. za duc. 10 K, 20 duc. za duc. 10.50 K, 25 duc. za duc. 10.80 K, 30 duc. za duc. 11.68 K. Ako bi znašala produkcija dnevno povprečno 140 duc. dobi delavec dnevno povprečno 11 K k temeljni plači. S tem dogovorom se bo poživilo v delavcu večje veselje do dela in se mu izboljšal gmojni položaj. Pri razgovoru se je tudi omenilo, da se bo vršil drug razgovor, ako bi te določbe ne odgovarjale.

Češnjica-Zeleniki. Včeraj 13. t. m. so bila v Školji Loki mezdna pogajanja za žagarje tega okoliša. Pogajanja so bila neobhodno potrebna, ker je bilo delavstvo po večini prav škandalozno plačano. Če primerjamo, koliko mora vsak »delati«, in če obenem pogledamo njihove plače, se mora res vsak za glavo prijeti. Za 12 in še več ur trdega in natančnega dela pa mnogokrat še 40 K ne dobi. Gospodje so hoteli sicer vse razmere pokazati v lepi luči. Eden izmed njih je celo trdil, da je svojemu žagarju toliko plače ponujal, da je ta ni hotel sprejeti, češ: to je preveč. Umljivo, da so se navzoči lahko smejali, ker dobro poznajo dobrohotnost tega gospoda. Uspeh pogajanj je delen. Vendar je uspeh velik, ker so delavci spoznali in uvideli, da je le v organizaciji mogoč njihov obstoj. Zato pa pozivamo še ostale naše tovariše, naj nam slede s pristopom v organizacijo. Le na ta način nam bo mogoče, da se otresemo suženjstva.

Širite »NOVI ČAS«

r Koliko milijonarjev je v Ameriki. — Amerika velja kot domovina milijonarjev in ne po krivici, dasi se je te vrste strupena rastlina posebno v zadnjih letih tudi tostran »služe« močno razplodila. Tačas je v Ameriki 28.226 milijonarjev. Od teh ima deset na leto 5 milijonov dolarjev dohodkov, torej približno 2 milijardi naših kron; devet milijonarjev se mara zadovoljiti s 4 do 5 milijoni dolarjev na leto, štirinajst nadaljnjih »revežev« celo »samo« s tremi milijoni dolarjev in 34 z 2—3 milijoni dolarjev.

r Aeroplani v poštni službi. Ravnateljstvo češkoslovaške letalne družbe Falu namerava otvoriti že v poletenskem času prevažanje pošte z aeroplani, in sicer med Prago—Brnom—Bratislavo—Košicami ter med Prago—Berlinom in Prago—Dunajem. Cesto Prago—Košice, to je 600 km, preleti letalo v 4 urah 50 minutah. Vožnja iz Prage v Košice bo stala 500 K, iz Prage v Bratislavo pa 300 K. Prevažali bodo potnike, pisma in časnike. Rečena družba je že pričela z zadevnimi pogajanjmi s češkoslovaško, berlinsko in dunajsko vlado. Najprej bo začela družba prevažati potnike, in sicer še ta mesec.

r Tovorni podmorski čolni. Mr. H. Middleton, ki je izumil novi podmorski čoln, piše, da je sedaj dana prilika, graditi velike, vorne podmorske ladje za prevažanje živin, da Angleška ne bo več v nevarnosti blokade, kadar bi se spet vojskovala. Izumitelj tovarne podmorske ladje, ki ji ni treba, da bi jo ščitila vojna ladja, je rešil vprašanje »svobodnega morja« in odjemlje vojnim ladjam njih važno opravilo, da bi namreč ščitile trgovino. Na taki tovorni podmorski ladji ni treba več ko 10 mož, dočim mora biti na sedanji ladji najmanj 50—60 mož. Ako bi trčila taka podmorska ladja ob skalo ali bi jo poškodovala krogla iz topa, se bodo »otom« električne naprave dodelili prostori, v katerih bodo častniki in moštvo splavali na površje.

Železničar.

Kurjačem drž. železnice, ki so včlanjeni v Prom. zvezi, javljamo, da odsek kurjačev v P. z. še obstoji in se spremeni samo v toliko, da se stari odbor razpusti in se novi izvoli. Tovariši kurjači, ki še nimajo članskih knjižic, naj se oglase pri tovarišu Verbajsu, kateri izmed kurjačev je pooblaščen, da sme sprejemati tudi članarino. Kar se tiče nekaterih tovarišev kurjačev, kateri so vstopili v P. z. samo zato, in za toliko časa, da bi dosegli trenutnih uspehov in potem šli zopet tja, kamor načelno spadajo, želimo v nasprotni organizaciji veliko sreče in skorajšnje ugoditve njihovih zahtev. Prometna zveza bode, kakor do sedaj, glede kurjaških zahtev tudi v bodoče storila svojo dolžnost in bo izbrala v vsej moči pripomočke, o katerih se upa, da bodo imele uspeh.

V nedeljo dne 17. aprila ob 10. uri dop. se vrši sestanek Prom. zveze v Konzumu, Kongresni trg št. 2.

Ker bodo na dnevnem redu stvari, o katerih je treba popolne jasnosti, se prosijo vsi ljubljanski člani Prom. zveze, da se sestanka gotovo udeležijo. Predsedstvo.

Tobačni delavec.

Ljubljana. Zadnje dni vlada med delavstvom precejšnje razburjenje zaradi vloženih zahtev, ker se ni rešitve. Je popolnoma razumljivo, ker življenjske razmere za delavstvo so vedno neznosnejše. Poleg vsega tega je pa razburjenje krivo veliko tudi to, ker se nahajajo med delavci takšni, ki namenoma — drugače si ne moremo misliti — razburjajo delavstvo z raznimi vestmi, ki se pa potem izkažejo za popolnoma neosnovane. To prihaja od nasprotnih organizacij. Mogoče mislijo, da bada s tem oslabil našo organizacijo. Tudi informacije, ki smo jih dobili, merijo v to smer.

Pozivljamo člane naše organizacije, da ne nasedajo raznim izmišljotinam, katere trosijo nasprotniki, temveč, da drže disciplino v organizaciji. Ako bo kaj, bo že organizacija dala obvestilo, vse drugo pa naj gre za naše ljudi pri enem ušesu noter pri drugem pa ven!

Shod tobačnega delavstva se vrši danes po delu v prostorih I. lj. del. kons. društva Kongresni trg št. 2 v kleti. Člani se ga naj polnoštevilno udeležijo.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnice: Seidenburgova ul. 4.
Barva vaskovratno blaga.
Kemično čisti oblake.
Sveti oljki svrtniki, za postnice in ureje
Podružnice: Maribor Novo mesto Kočevje
Gospoška ul. 38. Glavni trg. Štev. 38.